

HANDHAVINGSCOLLEGE

ARREST

van 26 oktober 2023 met nummer

in de zaak met rolnummer

Verzoekende partijen

1

2.

met woonplaatskeuze te

Verwerende partij

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

vertegenwoordigd door advocaat

met

woonplaatskeuze te

I. Voorwerp van het beroep

Verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 4 januari 2023 de vernietiging van de beslissingen van de gewestelijke entiteit van 2 december 2022 met nummers en 42185, waarmee hen elk een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd van 800 euro wegens schending van artikel 12, §1 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (hierna: Materialendecreet), artikel 13, §4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurdecreet), de artikelen 81, 96 en 97, §2 van het Bosdecreet van 13 juni 1990 (hierna: Bosdecreet), en van artikel 8, §1 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het Natuurdecreet (hierna: Natuurbesluit). Er wordt hen met name verweten te hebben nagelaten om afvalstoffen in hun privé-bos op te ruimen en zonder vergunning of terwijl dit verboden was bomen te hebben gekapt, de vegetatie en het reliëf te hebben gewijzigd en de bodem, strooisel-, kruid- of boomlaag van het bos ingrijpend te hebben gewijzigd en beschadigd.

II. Rechtspleging

Verwerende partij legt het administratief dossier neer en dient een antwoordnota in.

Partijen worden opgeroepen voor de openbare zitting van 31 augustus 2023. Ze stemmen in met het schriftelijk behandelen en in beraad nemen van de vordering (artikel 41, §3 van het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges - hierna: Procedurebesluit).

III. Feiten

1.

Op 22 april 2021 stellen een natuurinspecteur O.G.P / gewestelijke toezichthouder voor het Agentschap voor Natuur en Bos en een natuurinspecteur in opleiding (hierna: verbalisant), naar aanleiding van een melding op 19 april 2021 dat er kappingen en bodembewerkingen worden uitgevoerd in een privé-bos van verzoekende partijen te

met kadastrale omschrijving

dat volgens het gewestplan is gelegen in bosgebied en ook deel uitmaakt van het Habitatrichtlijngebied

het volgende vast:

“ ...

- Vanaf de achtertuin werd recent een bestaande dreef heraangelegd, dwars noordwaarts door het bos, dit met een breedte van ca. 4m. Zuidelijk werden in het bos, aan weerszijden van de dreef, recent een 50tal rododendronstruiken aangeplant. Halverwege werd een dreefdeel over een lengte van ca. 20 m. verhoogd aangelegd, waarbij aan weerszijden de bosbodem werd vergraven. Waar de dreef aansluiting maakt op het achterliggende bouwland, werd noordelijk alle bosrandvegetatie verwijderd en over een oppervlakte van enkele m² gebroken steenpuin gestort.
- Nabij deze dreef liggen in het betrokken bosperceel verschillende afgezaagde stamdelen, die recent werden afgezaagd, en verschillende stapels gekloven stamdelen van tamme kastanje met een lengte van ca. 2m. Enkele meerstammige kastanjabomen werden deels afgezaagd.
- Wij zien dat er verschillende boszones niet zo lang geleden werden vergraven: boomstobben werden uitgegraven en verwijderd; er is geen kruidlaagvegetatie aanwezig (blote bodem). In een noordelijke zone staan nog een 2tal kleinere bomen met hun stamvoet ca. 0,1 m. boven de afgegraven boven. Op verschillende plaatsen zijn in de kale bodem brede rupsenkraansporen zichtbaar. Vervolgens bemerken wij dat op een 2tal nabijgelegen plaatsen tientallen boomstobben met wortelkluiten in het bos werden gestort. Op één halverwege gelegen locatie (steile boshelling) is hierdoor een hoogteverschil ontstaan van ca. 3m. Hier werden de uitgegraven boomstobben bedekt met vergraven bosgrond, waardoor het reliëf over een oppervlakte van ca. 8m. x 8m. is

gewijzigd. Op een tweede noordelijk gelegen locatie, werd een nieuwe 4m. brede dreef uitgegraven en aangelegd (reliëfwijziging) die na ca. 40m abrupt eindigt in het bos. In de rand liggen uitgegraven boomstobben met wortelkluiten.

- Oostelijk staan in het bos een tractor en een boerenkar, beiden voorzien van een nummerplaat met kenmerk De platgereden vegetatie op de bospaden getuigt dat er heel recent werd rondgereden in het bos.

...

Wij begeven ons naar de woonplaats van . Wij ... confronteren hem met zijn voertuigen in het betrokken bos. Hij zegt dat .. in het bos werkzaam is in opdracht van de eigenaars. Wij nemen ... contact op met en delen hem mee dat onze dienst alle boswerkzaamheden in het betrokken bos onmiddellijk stillegt. Hij is bereid hier aan gevolg te geven.

... melden wij ons ... aan op de woonplaats

 zijn aanwezig. Wij ... confronteren hen met onze vaststellingen. Zij minimaliseren de feiten en zeggen dat ze enkele dode bomen hebben laten kappen.

 gaat met ons mee naar hun bos, waar wij onze vaststellingen toelichten: heraangelegde dreef met aanplant van rododendrons, gekapte bomen, vergraven boszones, uitgegraven en gestorte boomstobben met wortelkluiten, gestort gebroken steenpuin, nieuw gegraven dreefgedeelte. Wij delen haar mee dat onze dienst hiervoor proces-verbaal opmaakt en dat de niet gemachtigde boswerken heden onmiddellijk worden stilgelegd en er herstelmaatregelen zullen worden opgelegd. Zij is bereid hier aan gevolg te geven.

..."

Deze vaststellingen worden opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal nr. van 25 mei 2021, dat op dezelfde datum wordt afgesloten (hierna: PV) en op 2 juni 2021 wordt verstuurd aan de procureur des Konings en aan verzoekende partijen met een aangetekende brief.

Naar aanleiding van deze vaststellingen legt de verbalisant met een besluit houdende bestuurlijke maatregelen van 23 april 2021 aan verzoekende partijen op om alle werkzaamheden in het bos te staken, in afwachting van een machtiging of herstelmaatregel. Vervolgens wordt er met een (tweede) besluit houdende bestuurlijke maatregelen van 25 mei 2021 aan verzoekende partijen opgelegd om tegen uiterlijk 30 september 2021, dan wel 31 december 2021, volgende herstelmaatregelen uit te voeren:

- "1. Verwijderen van alle nieuw aangeplante niet inheemse tuin- of parkplanten en van alle zonevreemde voorwerpen of constructies.
2. Verwijderen van het gestorte steenpuin in de noordelijke bosrand.

3. Het herstellen van het oorspronkelijke reliëf:

- Hiervoor wordt de grond waarmee de storthopen van de boomstobben werden afgedekt, afgegraven, waarna de storthopen grotendeels worden verwijderd uit het bos.
- De deels opgehoogde heraangelegde bestaande dreef wordt terug afgegraven.
- De nieuw aangelegde noordelijke dreef wordt terug aangevuld volgens het oorspronkelijk reliëf.
- De afgegraven noordelijke zone wordt terug hersteld volgens het oorspronkelijk reliëf.

4. De herstelde vergraven zones worden herbebost met zomereik (*Quercus robur*) en (groene) beuk (*Fagus sylvatica*) in een plantverband van 2,5 x 2,5 m."

Op 7 januari 2022 stelt de verbalisant vast dat deze bestuurlijke maatregelen op afdoende wijze zijn uitgevoerd, waarna er op 12 januari 2022 een besluit houdende opheffing van bestuurlijke maatregelen wordt opgemaakt. Deze vaststelling wordt opgenomen in het navolgend proces-verbaal nr. _____ dat wordt afgesloten op 12 januari 2022 en op 27 januari 2022 wordt verstuurd aan de procureur des Konings.

2.

Op 7 juni 2021 geeft de procureur des Konings aan de gewestelijke entiteit kennis van de verlenging van zijn beslissingstermijn (artikel 16.4.32 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid - hierna: DABM) omdat het opsporingsonderzoek nog bezig is. Op 22 februari 2022 ontvangt de gewestelijke entiteit de melding van de procureur des Konings van 3 februari 2022 dat het milieumisdrijf niet strafrechtelijk zal worden behandeld.

3.

Op 20 mei 2022 brengt de gewestelijke entiteit verzoekende partijen elk afzonderlijk op de hoogte van haar voornemen om een alternatieve bestuurlijke geldboete op te leggen. Ze wijst hen daarbij op de mogelijkheid van een bestuurlijke transactie mits betaling van elk 1.300 euro (artikel 6.4.36, §3 DABM). Ze nodigt hen ook uit om bij gebreke van tijdige en volledige betaling van de voorgestelde geldsom een schriftelijk verweer mee te delen, eventueel vergezeld van een vraag tot hoorzitting, en biedt hen de mogelijkheid om inzage te vragen in het administratief dossier.

Verzoekende partijen gaan niet over tot betaling en bezorgen op 12 september 2022 een schriftelijk verweer aan de gewestelijke entiteit, waarbij ze niet vragen om te worden gehoord.

4.

Op 2 december 2022 legt de gewestelijke entiteit met twee gelijkaardige beslissingen aan elk van verzoekende partijen een geldboete op, waarvan ze elk met een aangetekende brief van 8 december 2022 in kennis worden gesteld. Dat zijn de bestreden beslissingen.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partijen betwisten dat ze op het ogenblik van de vaststellingen door de verballisant kennis hadden van de sluikstorting van gebroken steenpuin in hun bos, zodat hen ter zake ook geen instandhoudingsmisdrijf kan worden verweten. Ze stellen dat het sluikstort een fijn laagje steenpuin betreft, waardoor nog geen vegetatie kwam en dat pas recent was gestort, zoals door de verbalisanten zou zijn vastgesteld. In de rand hiervan merken ze op dat er in het bos in het verleden ook al meermaals is gesluikstort, en dat ze dit toen telkens hebben opgeruimd, zoals ze ook nu hebben gedaan. Ze menen dat het milieumisdrijf uit hoofde van de schending van artikel 12, §1 Materialendecreet hen als overtreder niet kan worden toegerekend en er hen hiervoor geen boete kan worden opgelegd. Ze voeren dus feitelijk de schending aan van artikel 16.4.25 DABM, van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur en van het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld.

2.

Verwerende partij stelt dat verzoekende partijen op heden bezwaarlijk ernstig kunnen voorhouden dat ze geen kennis hadden van de aanwezigheid van het steenpuin omdat ze dit tijdens de bestuurlijke boeteprocedure op geen enkel ogenblik hebben aangevoerd, zodat de bestreden beslissing hierover ook geen weerlegging bevat. Ze wijst op de verklaring hierover van eerste verzoekende partij tijdens het verhoor dat ze 'het gebroken steenpuin ginds niet (hebben) aangebracht' en dat 'de bedoeling is om op die locatie eventueel een toegangspoort te plaatsen'. Ze merkt op dat het misdrijf van achterlaten van afvalstoffen niet alleen bestaat in het storten, maar ook in het verzuim om het gestorte afval te verwijderen.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit kan een alternatieve bestuurlijke geldboete opleggen voor gedragingen die strijdig zijn met de milieuvoorschriften in artikel 16.1.1, lid 1 DABM en die naargelang de keuze van de procureur des Konings ook strafrechtelijk kunnen worden bestraft overeenkomstig de artikelen 16.6.1, 16.6.2, 16.6.3, 16.6.3bis, 16.6.3ter, 16.6.3quater, 16.6.3quinquies, 16.6.3sexies en 16.6.3septies DABM (artikel 16.4.27, lid 2 DABM en 16.1.2, 2° DABM). Het geschonden artikel is dergelijk milieuvoorschrift (artikel 16.1.1, lid 1, 10° DABM). Elke opzettelijke of door gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid gepleegde schending van de gehandhaafde regelgeving is in beginsel strafbaar (artikel 16.6.1, §1 DABM). De geldboete kan enkel worden opgelegd aan de 'overtreder', hetzij degene die een milieumisdrijf pleegt of die opdracht geeft om handelingen te stellen die een milieumisdrijf uitmaken (artikel 16.4.25, lid 1 DABM). De kwalificatie van de feiten als een milieumisdrijf en de toerekenbaarheid hiervan aan verzoekende partij als overtreder vormt dus de grondslag voor de bevoegdheid van de gewestelijke entiteit om haar een geldboete op te leggen en raakt de openbare orde.

Een bestuurlijke geldboete is een punitieve sanctie, waarbij de bewijslast van het milieumisdrijf en de overtreder berust bij de gewestelijke entiteit. Het bewijs van de feiten en het daderschap kan met het oog op bestuurlijke beboeting, naar analogie met de bewijsvoering in strafzaken, in beginsel met alle middelen van recht worden geleverd. De principieel vrije bewijsvoering betekent dat dit bewijs onder meer kan worden geleverd door een geheel van samenhangende feitelijke vaststellingen, die éénsluidend eenzelfde persoon als pleger van een milieumisdrijf aanduiden. De beginselen van behoorlijk bestuur en in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel, en het vermoeden van onschuld zoals onder meer bepaald in artikel 6, lid 2 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, omringen de bewijslevering met waarborgen op procedureel en inhoudelijk vlak.

2.

De gewestelijke entiteit overweegt in de bestreden beslissing onder de titel 'de toerekenbaarheid aan de overtreder' het volgende met betrekking tot het achterlaten van steenpuin:

“... ”

Artikel 12, §1 van het Materialendecreet verbiedt om afvalstoffen achter te laten of te beheren in strijd met dit decreet of zijn uitvoeringsbesluiten. Het achterlaten van afvalstoffen omvat zowel het deponeren van afvalstoffen op een daartoe niet bestemde plaats als het verzuim om de gedeponeerde afvalstoffen op te ruimen.

Artikel 13, §4 van het Natuurdecreet maakt het wijzigen van de vegetatie of het (geheel of gedeeltelijk) wijzigen van kleine landschapselementen of de vegetatie ervan gelegen in bosgebied, voor zover de Vlaamse Regering die wijzigingen niet verbiedt, afhankelijk van het verkrijgen van een vergunning.

...

Halverwege was een dreefdeel over een lengte van circa 20 meter verhoogd aangelegd, waarbij aan weerszijden de bosbodem was vergraven. Waar de dreef aansluiting maakt op het achterliggend bouwland was noordelijk alle bosrandvegetatie vernietigd en over een oppervlakte van enkele vierkante meters gebroken steenpuin gestort.

...

In een mail van 30 maart 2022 van verbalisant n.a.v. een vraag van de gewestelijke entiteit omtrent de omvang van de schendingen antwoordde deze dat de oppervlakte van de kap in bos zonder kapmachtiging ongeveer 1.000 m² was. ... De hoeveelheid steenpuin in bos had een volume van circa 0,5 m³.

...

Vermoedelijke overtreder werpt op dat niet hij maar een bij naam genoemde derde persoon het gebroken steenpuin zou hebben gestort. In het steenpuin zouden zich bovendien rode pannen hebben bevonden, terwijl het huis van vermoedelijke overtreder bedekt zou zijn met leien. Het achterlaten van afvalstoffen omvat echter zowel het deponeren van afvalstoffen op een daartoe niet bestemde plaats als het verzuim om de gedeponeerde afvalstoffen - derhalve zelfs indien deze door een derde zijn gedeponeerd - op te ruimen. Dit argument neemt derhalve het bestaan of de toerekenbaarheid van het misdrijf niet weg.

Het milieumisdrijf staat vast in hoofde van overtreder.

..."

3.

Verzoekende partijen tonen in het licht van de stukken van het administratief dossier en de procedurestukken niet aan dat het oordeel van de gewestelijke entiteit, dat het vastgestelde milieumisdrijf hen kan worden toegerekend, foutief dan wel kennelijk onredelijk is en dat er ter zake (minstens) gereede twijfel bestaat.

Ze voeren geen betwisting over de objectieve vaststelling door de verbalisant dat ter hoogte van de aansluiting van de dreef op het achterliggende bouwland alle bosrandvegetatie is verwijderd en er over een oppervlakte van enkele m² gebroken steenpuin is gestort. Hun bewering in het verzoekschrift dat ze zelf nooit meer in bos komen en dat ze niet op de hoogte waren van de sluikstorting, en deze dus ook niet konden opruimen, is tegenstrijdig met de verklaringen van eerste verzoekende partij tijdens haar verhoor van 12 mei 2021. Ze verklaart

daarin met name dat ze de bomen zelf heeft gekapt, dat ze enkele boszones heeft ontstronkt en vergraven en dat ze de dreef zelf heeft heraangelegd dan wel uitgegraven, zodat ze wel degelijk op geregelde tijdstippen in het bos aanwezig was en de plaatselijke toestand goed kende. Hoewel ze daarbij ook verklaart dat ze 'het gebroken steenpuin ginds niet (heeft) aangebracht', stelt ze daarna wel dat 'de bedoeling is om op die locatie eventueel een toegangspoort te plaatsen' omdat 'het achterliggende akkerland ook (haar) eigendom is'. Ze verklaart op dat ogenblik overigens niet dat ze geen kennis had van de aanwezigheid van het steenpuin. Het is dan ook ongeloofwaardig dat verzoekende partijen, als eigenaars van het bos en bewoners van de daaraan palende woning, niet op de hoogte waren van de aanwezigheid van het steenpuin en dit dan ook niet konden verwijderen. Hun bewering dat ze in het verleden ook al zijn geconfronteerd met sluikstortingen in het bos, en deze telkens hebben opgeruimd, doet daaraan geen afbreuk. Ze lieten tijdens de bestuurlijke boeteprocédure overigens ook na om dit argument aan te voeren. Ze betwisten daarbij overigens niet dat het verbod in artikel 12, §1 Materialendecreet op het achterlaten van afvalstoffen ook het verzuim omvat om de gedeponeerde afvalstoffen op te ruimen. Ze maken dan ook niet aannemelijk dat de gewestelijke entiteit, op basis van het geheel van deze samenhangende feitelijke vaststellingen, kennelijk onredelijk oordeelt dat het betreffende milieumisdrijf hen kan worden toegerekend en dat er ter zake minstens twijfel bestaat.

Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partijen betwisten de hoogte van de boete. Ze verwijten de gewestelijke entiteit dat deze bij haar beoordeling in de bestreden beslissing geen rekening houdt met de bijzondere omstandigheid dat ze in het verleden, gedurende vijf jaar, een vergunning hadden om het bos uit te dunnen. Ze verwijten de gewestelijke entiteit ook willekeur bij haar oordeel. Ze wijzen hierbij met name op de discrepantie tussen de hoogte van de boete die hen wordt opgelegd en deze die is opgelegd aan een mededader van de wederrechtelijke werken, die in het bijzonder verantwoordelijk was voor 'alle werkzaamheden, zagen, laden, hout meenemen naar huis' en 'enige begunstigde van het delict' was. Ze voeren dus feitelijk de schending aan van de artikelen 16.4.4 en 16.4.29 DABM en van het gelijkheidsbeginsel in de artikelen 10 en 11 Grondwet.

2.

Verwerende partij betwist de relevantie voor de beoordeling van de gewestelijke entiteit van de kapmachtiging voor de periode 2002-2007 omdat deze op het ogenblik van de vaststellingen al 14 jaar was vervallen. Ze meent dat daaruit bovendien blijkt dat verzoekende partijen 'des te beter op de hoogte zouden moeten zijn van de bosregelgeving'.

Ze betwist ook dat de gewestelijke entiteit willekeur en disproportionaliteit kan worden verweten bij haar oordeel omdat een mededader een aanzienlijk lagere boete kreeg. Ze merkt op dat 'de feiten inzake het kappen zonder kapmachtiging en het achterlaten afval/verzuim afval op te ruimen niet werden gepleegd' door deze mededader. Ze stelt dat er hem enkel 'gemotoriseerd verkeer in bos' kan worden verweten, doordat 'hij zich met een tractor met een boerenkar in bos begaf', terwijl dit minder zwaarwichtige feiten zijn dan deze die door verzoekende partijen zijn gepleegd. Ze wijst op de vaststelling dat de gewestelijke entiteit in het kader van haar beoordeling eerst ook bijkomende informatie vroeg aan de verbalisant over de omvang van de vastgestelde schendingen, waaruit volgens haar blijkt dat ze nauwgezet is te werk gegaan bij het bepalen van de hoogte van de boete. Ze stelt dat 'verzoekende partijen niet aan de hand van concrete en pertinente argumenten aantonen dat (de) motieven de bestreden boetebeslissing redelijkerwijze niet kunnen dragen en dat de beoordeling door de gewestelijke entiteit van de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen foutief of kennelijk onredelijk is, en er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen de feiten en de opgelegde geldboete omdat de gewestelijke entiteit de haar toegekende appreciatiebevoegdheid niet naar behoren heeft uitgeoefend'. Ze merkt op dat verzoekende partijen 'geen enkele inhoudelijke kritiek uitoefenen op de bestreden beslissing'.

Beoordeling door het College

1.

De gewestelijke entiteit moet bij het opleggen van een bestuurlijke geldboete zorgen dat er geen kennelijke wanverhouding bestaat tussen de opgelegde boete en de feiten die daaraan ten grondslag liggen (artikel 16.4.4 DABM), zodat de boete evenredig moet zijn tot de feiten. Dit wordt nader gepreciseerd door de vereiste dat de hoogte van de bestuurlijke geldboete wordt afgestemd op de ernst van het milieumisdrijf, terwijl er ook rekening wordt gehouden met de frequentie en de omstandigheden waarin de overtreder dit heeft gepleegd of beëindigd (artikel 16.4.29 DABM). De gewestelijke entiteit beschikt hierbij in het licht van het maximumbedrag van een alternatieve bestuurlijke geldboete (artikel 16.4.27, lid 2 DABM) over een ruime discretionaire bevoegdheid, waarbij ze onder bepaalde voorwaarden in beginsel ook de mogelijkheid heeft om de boete geheel of gedeeltelijk op te leggen met uitstel van tenuitvoerlegging (artikel 16.4.29, §2 DABM). Het College zal bij het toezicht hierop aan de

hand van de argumentatie die regelmatig en in het bijzonder door verzoekende partij wordt voorgelegd nagaan of de gewestelijke entiteit is uitgegaan van de juiste feitelijke en juridische gegevens, deze correct heeft beoordeeld en op grond daarvan de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen niet foutief of kennelijk onredelijk heeft toegepast. Dit zal met name moeten blijken uit de juridische en feitelijke motieven die aan de boetebeslissing ten grondslag liggen en die daarin worden vermeld en afdoende moeten zijn, vermits de beslissing als individuele bestuurshandeling ressorteert onder de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen. Ze moet dus een concrete, precieze en pertinente of draagkrachtige motivering bevatten waaruit de keuze van de gewestelijke entiteit voor een boete en voor een welbepaald boetebedrag blijkt, zodat de overtreder hiertegen met kennis van zaken kan opkomen.

2.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de gewestelijke entiteit bij het bepalen van het boetebedrag rekening houdt met de ernst van het milieumisdrijf, de frequentie en de omstandigheden waarin het is gepleegd of beëindigd. Ze overweegt daarover onder de titel 'de hoogte van de geldboete' met name het volgende:

“...

4.2.1. De ernst van de feiten

De doelstelling van bovenvermelde regelgeving is het voorkomen of beperken van de negatieve milieu- en veiligheidsinvloeden van menselijke bedrijvigheden en handelingen die milieubelastend kunnen zijn, of die gevaarrisico's in zich kunnen dragen.

De hele maatschappij levert grote inspanningen om een degelijk afvalverwijderingsbeleid te voeren. Dit vraagt inspanningen van ieder individu om zijn afval legaal te verwijderen, teneinde de omgeving leefbaar te houden voor iedereen.

Er zijn mogelijkheden genoeg om zich legaal en met minimale kosten van steenpuin te ontdoen, waaronder de afvalinzameling via de gemeentelijke container-/recyclageparken

Het nalaten om de aanzienlijke hoeveelheid afvalstoffen op het terrein op te ruimen is een zeer afkeurenswaardig gedrag, leidt ertoe dat de wederrechtelijke toestand op het terrein in stand wordt gehouden en getuigt van een totaal gebrek aan verantwoordelijkheidszin en respect voor het leefmilieu in hoofde van de overtreder.

Het is zowel asociaal ten aanzien van de gemeenschap die grote inspanningen moet doen voor het voeren van een degelijk afvalverwijderingsbeleid en voor het opruimen van sluikstorten als ten

aanzien van andere burgers en bedrijven die wel inspanningen doen om hun afval legaal te verwijderen en bijdragen tot het leefbaar houden van de omgeving.

In casu stelde verbalisant vast dat de overtreder naliel ongeveer 0,5 m³ steenpuin te verwijderen. Het perceel is gelegen in een bos in de zin van artikel 3 van het Bosdecreet en bovendien in de ruimtelijke bestemming bosgebied.

Het Bosdecreet heeft tot doel het behoud, de bescherming, het beheer en het herstel van de bossen en het regelen van hun natuurlijk milieu.

Bossen hebben een duidelijke ecologische functie, door onder meer de groei van inheemse boom- of struikvegetaties te bevorderen, wat ten goede komt aan het behoud, de ontwikkeling of het herstel van de biologische diversiteit van populaties van zeldzame soorten en bijdraagt tot de instandhouding, ontwikkeling of herstel van habitats en natuurlijke ecosystemen.

De regelgeving met betrekking tot bossen is er op gericht om het bos te behouden, te beschermen, te herstellen en de aanleg van bossen te regelen. De overheid heeft een duurzaam bosbeleid tot doel. Dit brengt een gedeelde verantwoordelijkheid mee voor zowel de overheid als de boscijwoners.

Indien men wil overgaan tot het kappen van bomen in een bos moet voorafgaandelijk een kapmachtiging aangevraagd worden bij het ANB. Het ANB kan een kapmachtiging weigeren of bij het toestaan ervan voorwaarden opleggen die gericht zijn op het beperken van de natuurschade. Bomen kappen zonder kapmachtiging heeft als gevolg dat er een kapping plaatsvindt zonder dat er een weloverwogen beslissing hiertoe genomen werd.

De overtreder had verscheidene bomen gekapt in bos. De overtreder betwist in het verweerschrift de vaststellingen van verbalisant zoals beschreven in het aanvankelijk proces-verbaal dat er "tientallen voornamelijk tamme kastanjabomen werden gekapt in het bosgedeelte, waardoor er open ruimtes zijn ontstaan". Naar aanleiding van een vraag van de gewestelijke entiteit omtrent de omvang van de schendingen antwoordde verbalisant per mail dat de totale oppervlakte van de kap ongeveer 1.000 m² bomen betrof. De overtreder meent echter dat het slechts zou gaan om 5 omgewaaide bomen, en staakt dit aan de hand van foto's. Om deze reden zou ook de bosdreef zijn (her)aangelegd, een deel oude bomen. Het gros van de boomstobben zou dateren van 2007. Noch uit de vaststellingen in het proces-verbaal noch uit de foto's bij het proces-verbaal blijkt dat exact vastgesteld werd hoeveel bomen recent waren geveld. In het voordeel van de overtreder wordt derhalve geoordeeld dat slechts vijf bomen werden gekapt zonder kapmachtiging.

De bodem, strooisel-, kruid- en boomlaag in een bos zijn erg belangrijk onder meer voor de vochtbalans of als schuilplaats en voedselbron voor fauna en flora en dit komt de biodiversiteit ten

goede. De overtreder heeft schade toegebracht aan de bosbodem/onder-étage. Getuige hiervan zijn de naakte bodem op verschillende locaties en de brede sporen van een rupskraan.

De regelgeving inzake natuurbehoud en de vrijwaring van het natuurlijk milieu is gericht op de bescherming, de ontwikkeling, het beheer en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en op de handhaving of het herstel van de daartoe vereiste milieukwaliteit

Het beleid is gericht op het nemen van alle maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen.

De Vlaamse regering neemt alle nodige maatregelen ter aanvulling van de bestaande regelgeving om over het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest de milieukwaliteit te vrijwaren die vereist is voor het behoud van de natuur en om het standstill-beginsel toe te passen zowel wat betreft de kwaliteit als de kwantiteit van de natuur.

De bescherming van de bosgrond beoogt de instandhouding van de biologische diversiteit in fauna en flora. Het ophogen van de bodem en het wijzigen van de vegetatie door de aanplant van rhododendrons in het bos zonder te beschikken over de vereiste vergunning bemoeilijkt een controle of maakt deze zonet onmogelijk

Het perceel is tot op de Biologische Waarderingskaart aangeduid als een zeer waardevol eiken-haagbeukenbos met wilde hyacint.

Tot slot werpt de overtreder op dat hij met deze feiten geen enkele winst heeft gemaakt Enig professioneel of winstgevend karakter werd niet vastgesteld en vergroot derhalve ook niet de ernst van de feiten.

Deze feiten zijn dus voldoende ernstig om gesanctioneerd te worden met een bestuurlijke geldboete van 2.483 euro.

4.2.2. De frequentie

Het betreft een eenmalige schending. Er zijn minstens geen indicaties die erop wijzen dat bij overtreder reeds eerder vergelijkbare feiten werden vastgesteld. Het criterium frequentie geeft derhalve geen aanleiding tot een hogere geldboete.

4.2.3. De omstandigheden

Bij het bepalen van de hoogte van de geldboete wordt rekening gehouden met de bereidheid van de overtreder om voor de vastgestelde schendingen maatregelen te nemen

Bij besluit houdende bestuurlijke maatregelen van 23 april 2021 werd de overtreder verplicht om alle werkzaamheden in het bos te staken, alle aangeplante niet inheemse tuin- of parkplanten en alle zonevreemde voorwerpen en constructies te verwijderen, het gestorte steenpuin in de noordelijke bosrand te verwijderen en het oorspronkelijke reliëf te herstellen tegen uiterlijk 30 september 2021. De herstelde vergraven zones dienden te worden herbebost in de periode van 15 november tot 31 december 2021. Uit het navolgend proces-verbaal van 12 januari 2022 blijkt dat tijdens een plaatsbezoek op 7 januari 2022 werd vastgesteld dat alle maatregelen waren uitgevoerd. Op 12 januari 2022 werd een besluit houdende opheffing van bestuurlijke maatregelen opgemaakt.

Dit wordt meegenomen als verzachtende omstandigheid bij het bepalen van de hoogte van de geldboete, wat leidt tot een verlaging van de geldboete tot 1600 euro.

Ten slotte zijn er, wat dit misdrijf betreft, geen verdere bijzondere omstandigheden die in rekening worden genomen bij het bepalen van de hoogte van de boete

...”

3.

Verzoekende partijen verwijten de gewestelijke entiteit tevergeefs dat deze bij haar beoordeling in de bestreden beslissing geen rekening houdt met de bijzondere omstandigheid dat eerste verzoekende partij op 29 januari 2002 een kapmachtiging kreeg met een geldigheidsduur van 5 jaar om kappingen uit te voeren in het bos, waarin de milieumisdrijven zijn vastgesteld.

De voorgelegde kapmachtiging is in het licht van het tijdstip en het voorwerp hiervan niet relevant voor de beoordeling van het boetebedrag voor het wederrechtelijk kappen van bomen. Het voorwerp van deze machtiging betrof de kap van ‘schaarhout (tamme kastanje, berk, es, zwarte els) over een oppervlakte van 3ha50are’ en ook een ‘individuele eindkap van 1 Amerikaanse eik wegens windbreuk’, met als bijzondere voorwaarden dat ‘er niet mag worden geveld noch geruimd tijdens de periode van 1 april tot 30 juni, behoudens uitdrukkelijke bepaalde afwijking’ en dat ‘het overige loofhout dient gespaard te worden’. Het blijkt vooreerst dat de kapmachtiging op het ogenblik van de vaststelling van de wederrechtelijke kap al 14 jaar was vervallen, zodat de door de verbalisant vastgestelde kap alleszins niet kan kaderen binnen de uitvoering hiervan. Deze machtiging beoogde bovendien in hoofdorde hakhoutbeheer voor 1 april, waarbij de boom niet volledig wordt gekapt en zich op termijn terug herstelt. Verzoekende partijen tonen niet aan dat de vastgestelde werken hieronder ressorteren en dat alle kapwerken gebeurden voor 1 april, in de rand waarvan wordt opgemerkt

dat er blijkens het PV ook boomstobben waren uitgegraven en verwijderd. Ze tonen dan ook geenszins aan dat de gewestelijke entiteit kennelijk onredelijk handelde door bij haar beoordeling abstractie te maken van deze kapmachtiging. Er wordt hierbij nog opgemerkt dat verzoekende partijen in het licht van deze kapmachtiging alleszins zeer goed op de hoogte waren, dan wel moesten zijn, van hun verplichtingen als eigenaar van een privé-bos, maar desondanks opteerden om (onder meer) kapwerken uit te voeren zonder enige toelating of vergunning. Zoals verwerende partij in de bestreden beslissing opmerkt, voorziet artikel 81, lid 2 Bosdecreet in een specifieke regeling voor noodkap, terwijl niet blijkt dat verzoekende partijen hiervan gebruik hebben gemaakt.

4.

Verzoekende partijen verwijten de gewestelijke entiteit ook tevergeefs dat haar beoordeling in de bestreden beslissing steunt op willekeur omdat de bestreden boete aanzienlijk hoger is dan het bedrag dat is opgelegd aan een mededader van de wederrechtelijke werken.

Het gelijkheidsbeginsel in de artikelen 10 en 11 Grondwet is in beginsel geschonden als in rechte en in feite vergelijkbare situaties ongelijk worden behandeld, zonder dat die ongelijke behandeling op een objectief criterium berust en in redelijkheid is verantwoord, of als in rechte en in feite onvergelijkbare situaties gelijk worden behandeld, zonder dat die gelijke behandeling op een objectief criterium berust en in redelijkheid is verantwoord. Verzoekende partijen dienen in hun verzoekschrift met concrete en precieze gegevens de schending van het gelijkheidsbeginsel aan te tonen. Op basis van het algemeen rechtsbeginsel van het persoonsgebonden karakter van de straf, dat ook van toepassing is op de bestuurlijke geldboeten, kan een straf enkel persoonlijk, aan diegene die de inbreuk heeft gepleegd, en individueel, ten aanzien van iedere overtreder afzonderlijk, worden opgelegd.

Zoals vastgesteld kunnen verzoekende partijen worden beschouwd als overtreder, aan wie de milieumisdrijven kunnen worden toegerekend, zodat de gewestelijke entiteit vermocht om hen een geldboete op te leggen. Ongeacht de vaststelling dat de schending van het gelijkheidsbeginsel niet *contra legem* kan worden ingeroepen, tonen verzoekende partijen niet met concrete en verifieerbare gegevens aan dat *in casu* in rechte en in feite vergelijkbare situaties ongelijk zijn behandeld. De loutere verwijzing naar het feit dat een derde persoon ook wederrechtelijke handelingen uitvoerde in het bos en met name mede verantwoordelijk is voor de wederrechtelijke kap en hiervan ook de enige begunstigde was volstaat hiertoe niet. Er wordt vooreerst herhaald dat eerste verzoekende partij tijdens haar verhoor heeft erkend dat ze de bomen heeft gekapt, zodat de betrokken derde enkel instond voor de opkuis.

De vaststelling dat deze derde het hout mocht houden doet hieraan geen afbreuk, te meer de gewestelijke entiteit in de bestreden beslissing expliciet rekening houdt met de omstandigheid dat verzoekende partijen met de feiten geen winst hebben gemaakt. Verzoekende partijen worden in de bestreden beslissing bovendien ook beboet voor meerdere andere milieumisdrijven, waaronder het achterlaten van afvalstoffen, het vergraven van de bosbodem en het (her)aanleggen van een dreef. De gebeurlijke vaststelling dat een mededader van één van de milieumisdrijven waarvoor verzoekende partijen worden beboet een lagere geldboete moet betalen, doet geen afbreuk van het bestaan van deze milieumisdrijven, die aan verzoekende partijen kunnen worden toegerekend en waarvoor hen een boete kan worden opgelegd, en impliceert niet dat de beoordeling van de gewestelijke entiteit kennelijk onredelijk is.

5.

Verzoekende partijen tonen tenslotte niet met concrete en pertinente argumenten aan dat de motieven in de bestreden boetebeslissing over de hoogte van de geldboete ontoereikend zijn en dat de beoordeling door de gewestelijke entiteit van de waarderingscriteria om het boetebedrag te bepalen foutief is of kennelijk onredelijk en er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen de feiten en de opgelegde geldboete. Ze laten ondanks hun stelplicht na om de concrete en pertinente motieven daarover in de bestreden beslissing bij hun kritiek te betrekken.

V. Beslissing

1. De respectievelijke beroepen worden verworpen.
2. De kosten van de respectievelijke beroepen, telkens begroot op 100 euro rolrecht, zijn ten laste van verzoekende partijen.

Dit arrest is uitgesproken in zitting van 26 oktober 2023 door de eerste kamer.

De griffier,

De voorzitter van de eerste kamer,